

Scenariusz zajęć w oparciu o film „Ostatnie dni nad morzem” („Last Days at Sea”) w reż. Venice Atienzy

Autor: Maciej Pietrzak

Wiek uczniów: 12–14 lat

Czas: 45 min.

Temat: Porozmawiajmy o globalizacji

Formy pracy: heureka, mapa myśli, burza mózgów, praca w grupach

WPROWADZENIE

Film „Ostatnie dni nad morzem”, na którym skupia się poniższa propozycja zajęć edukacyjnych, to **pełnometrażowy dokument** opowiadający o losach Reyboy’a – filipińskiego chłopca mieszkającego w małej, odseparowanej od cywilizacji rybackiej wiosce, której mieszkańcy zachowują **bliski związek z naturą** i kultywują niezmiennie od pokoleń zwyczaje. Już wkrótce Reyboy ma jednak się udać do nieznanego mu stolicy kraju – Manilli – by kontynuować naukę w szkole średniej. Dokument skupia się na ostatnich tygodniach chłopca w rodzinnych stronach. Nad dziewiczym światem Reyboy’a wisi widmo postępującej industrializacji, która dyskretnie wkracza do wioski, niosąc za sobą nieodwracalne zmiany i wieszcząc kres tradycyjnego rybactwa. Seans filmowy jest zatem dobrą okazją do rozmowy na temat **dynamicznie postępującej globalizacji i jej wpływu na lokalne kultury**.

ROZGRZEWKI | 15 minut

Nauczyciel wita się z uczniami i rozpoczyna lekcję od projekcji krótkiego filmu edukacyjnego przedstawiającego problem grabieżczego charakteru nieunormowanego połowu przemysłowego (film dostępny z polskimi napisami na platformie ted.com pod poniższym linkiem:

https://www.ted.com/talks/ayana_elizabeth_johnson_and_jennifer_jacquet_will_the_ocean_ever_run_out_of_fish).

Prowadzący wyjaśnia różnicę pomiędzy działalnością tradycyjnych wiosek rybackich a prowadzonym na przemysłową skalę rybołówstwem, zwracając uwagę uczniów na zagrożenie, jakie stanowi ono dla zachowania równowagi gatunkowej¹.

¹ Więcej informacji na ten temat znajdziesz: <https://www.otwarteklatki.pl/blog/wplyw-rybolowstwa-na-srodowisko>

DZIAŁANIE 1 | 10 minut

Nauczyciel zapisuje na tablicy (w przypadku lekcji zdalnej – na ekranie) słowo **globalizacja** i prosi uczniów o podanie słów kluczy, które im się z tym pojęciem kojarzą. Następnie wypisuje wszystkie propozycje podane przez uczniów. Później nauczyciel wspólnie z dziećmi odczytuje kolejne hasła i wybiera te, które najprecyzyjniej oddają znaczenie omawianego terminu (przykładowe pojęcia, które powinny się pojawić: integracja, ujednoczenie, umiędzynarodowienie, rozprzestrzenianie się, ponadgraniczność, zanikanie różnic kulturowych).

Kolejnym etapem jest zapoznanie uczniów z **pełną definicją** omawianego pojęcia:

Globalizacja – proces zwiększania się współzależności i podobieństw między różnymi krajami całego świata wynikający z postępu technicznego w zakresie transportu towarów, przepływu ludzi i kapitału, wymiany informacji².

Po wyjaśnieniu znaczenia wskazanego terminu nauczyciel inicjuje ogólnoklasową burzę mózgow wokół zagadnienia **wpływu globalizacji na życie mieszkańców wioski**, w której wychował się Reyboy.

Przykładowe zagadnienia, które warto poruszyć w dyskusji:

- Zdziesiątkowana populacja ryb i mniejsze połowy zmuszają mieszkańców do wyptywania na pełne morze.
- Widoczne na horyzoncie wielkie statki oraz wyrzucane na brzeg śmieci wyraźnie wskazują na postępujące zanieczyszczenie środowiska.
- Trudna sytuacja spowodowana kiepskimi połowami zmusza młodych do przeprowadzenia się do stolicy kraju w celu odebrania wykształcenia.

DZIAŁANIE 2 | 10 minut

Nauczyciel dzieli uczniów na dwie grupy i prosi, by rozsiedli się w przeciwległych częściach sali. W przypadku zajęć online należy umożliwić podopiecznym pracę w osobnych podpokojach stworzonych w ramach programu wideokonferencyjnego (np. Zoom lub MS Teams).

Zadaniem każdej z grup będzie wypisanie możliwie wielu argumentów popierających następujące tezy:

GRUPA NR 1 – WYJAZD DO DUŻEGO MIASTA TO SZANSA NA LEPSZE JUTRO.

Przykładowe argumenty:

- Możliwość edukacji i samorozwoju w dowolnej dziedzinie.
- Szeroki wybór spośród dostępnych ścieżek zawodowych.
- Swobodny dostęp do dóbr luksusowych, dzieł kultury i sztuki oraz kontakt z ludźmi z całego świata.

GRUPA NR 2 – MASOWE WYJAZDY MŁODYCH LUDZI Z RODZINNYCH WIOSEK TO ZJAWISKO NIEPOŻĄDANE.

Przykładowe argumenty:

- Poczucie samotności i anonimowości w dużym mieście.
- Zerwanie bliskiej więzi z naturą, której do tej pory było się nierozdzielną częścią.
- Zanikanie tradycyjnej, kultywowanej od pokoleń kultury rybackiej.

WSPÓLNE PODSUMOWANIE | 10 minut

Po upływie czasu przeznaczanego na grupowe narady nauczyciel prosi uczniów o odczytanie swoich wniosków i inicjuje dyskusję wokół zasadności powyżej zapisanych tez. Po raz kolejny nauczyciel powinien się starać umiejętnie moderować rozmowę, by uzmysłowić uczniom kilka istotnych kwestii:

Kultywowanie lokalnych tradycji jest podstawą **zachowania odrębności kulturowej** i unikalnego stylu życia ludzi, właściwego dla poszczególnych regionów świata. Globalizacja to zjawisko dążące do ujednoczenia i zatarcia charakterystycznych cech kulturowych.

Gwałtowny rozwój przemysłu, w tym rybołówstwa, prowadzi do **nieodwracalnych zmian w światowym ekosystemie**. Podstawą jest racjonalne korzystanie z zasobów naszej planety.

ZADANIE DODATKOWE/DOMOWE

Dowiedz się i opisz w kilku zdaniach, jak wygląda sytuacja rybołówstwa przemysłowego na Morzu Bałtyckim. Wskaż czynniki zagrażające zachowaniu równowagi gatunkowej w akwenie.

